

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Var är gräset grönast?

Where is the grass greenest?

Christer Fredriksson

Var är gräset grönast?

Where is the grass greenest?

Christer Fredriksson

Handledare: Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land,
avdelningen för landsbygdsutveckling

Examinator: Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land,
avdelningen för landsbygdsutveckling

Omfattning: 15 hp

Nivå: Grundnivå, G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2015

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Länsbyte, Argumentationsanalys, borgerlig offentlighet

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

För ett gammalt system uppbyggt under tiden för industrisamhället så kan anpassningen till utmaningarna som presenteras av det moderna samhället bli svår. För att det svenska välfärdssamhället skall kunna upprätthålla samma kvalitet så behöver det anpassas till det rådande förutsättningar som presenteras av det moderna samhället. En anpassning som har föreslagits är att slå ihop dagens landsting och länsstyrelser till ett färre antal storregioner som skulle föra över bådars ansvar till en och samma administration.

Den här rapporten handlar om Trosa kommuns reaktion mot Södermanlands landsting som de anser inte uppfyller sitt välfärdsansvar inom sjukvården. Det hela utmynnade i en folkomröstning om Trosa skulle ansöka om att få byta från Södermanlands län och landsting till Stockholms. Genom att undersöka de olika argumenten som presenterades av för- och emotsidan så undersöker jag vilka argument som det lockas med för storstadsregioner kontra landsbygdsregioner.

Resultatet av undersökningen indikerar att det är främst lockas med fasta värden så som sjukvård, kollektivtrafik och bostadspriser för storstadsregionen. Förespråkarna för landsbygdsregionen lockar istället med mjuka värden så som identitet, tradition och självbild.

Abstract

For an old system created during the industrial age might the adaptation to face the challenges of the modern society be difficult. To uphold the quality in the Swedish welfare system is it forced to adapt to the current conditions presented by the modern society. One adaptation that has been suggested is to combine the county administrative board and the county council to fewer and bigger regions which handle both organisations previous responsibility and administration.

This report is about Trosa municipality's reaction to this challenge, as they feel that Södermanlands county council doesn't fulfill their obligations within the health care sector. The events that took place ended in a referendum being held in the municipality to decide if Trosa municipality should apply for a changing of country administrative board and county council from Södermanland to Stockholm. By investigating the different arguments presented by the both sides in the debate am I investigating the arguments that is presented for the urban regions against the rural regions.

The result of this report indicates that the arguments for the urban region mostly focuses on hard values such as healthcare, public transport and housing prices. The arguments for the rural region instead focuses on soft values such as identity, tradition and self-image.

Innehåll

Sammanfattning	3
Abstract	4
Bakgrund	6
Syfte och frågeställning.....	10
Tillvägagångssätt.....	11
Analytiska perspektiv	12
Trosa kommun	14
Processöversikt.....	15
Argument för Stockholm.....	22
Argument mot Stockholm	27
Slutdiskussion	29
Referenser	32

Bakgrund

Sverige har de senaste decennierna genomgått stora strukturella förändringar inom landet samtidigt som omvärlden förändrats radikalt. De ansvar som de statliga institutionerna handskas med i dagens samhälle är fortfarande de samma men förutsättningarna har förändrats enormt. När dagens statliga institutioner skapades var ansvarsfördelningen tydligt begränsad till fasta geografiska gränser och rörligheten för människor, varor, kapital och information var mer begränsad än idag. Många av de förutsättningar som gäller idag existerade inte i samma utsträckning när samhället organiserades i den modell som fortfarande råder. Den ökade globaliseringen, det utökade europeiska samarbetet och den nya IT-tekniken har komplicerat gränsdragningarna kring ansvarsområdena och har skapat medborgare mer medvetna om sin levnadssituation i jämförelse med andras.

Det har även skett och pågår demografiska förändringar som den nuvarande läns- och landstingsindelningen behöver anpassas till. I Sverige har vi en befolkning som blir allt äldre och pensionärer tar upp en allt större del av den totala befolkningen. Detta medför en ökad kostnad för samhället samtidigt som inkomsterna minskar i relation till kostnadsökningarna. Befolkningen har blivit allt rörligare och avstånden mellan hem och arbete har ökat. Detta innebär att det blivit allt vanligare att röra sig över olika gränsdragningar och in och ut ur olika institutioners ansvarsområden. Det skapar situationer där en individ kan ha hem och vårdinrättningar i ett län men sitt arbete i ett annat.

För att kunna möta några av de förändrade förutsättningar som det moderna samhället skapat lade finansdepartementet fram en proposition till regeringen 2001. Bakgrunden till propositionen kom från den parlamentariska regionkommitténs delbetänkande angående regional frihet och statligt ansvar (SOU 1998:166) samt dess slutbetänkande angående regionalt folkstyre och statligt länsförvaltning (SOU 2000:85). Propositionen föreslog lagförändringar som skulle tillåta landets olika regioner att skapa nya sorters samarbetsorgan och att förändra

ansvarsfördelningen för de olika institutionerna (Proposition 2001/02:7). I förslaget låg en tydlig idé om regionförstoring. De nya storregionerna skulle ta över både länsstyrelsen ansvarsområden som kontrollenhet och statens företrädare och landstingets ansvarsområden inom sjukvården. Storregionerna skulle samla de övergripande ansvarsområden som kommunerna inte ansvarar över till en institution istället för att ha dem uppdelade mellan landstinget och länsstyrelsen.

Utifrån den inlämnade propositionen beslutade regeringen att tillsätta en kommitté under ledning av landshövdingen i Västmanland (2000-2009) Mats Svegfors för att få fram ett förslag om exakt hur en sådan regions- och ansvarsfördelning skulle se ut. Målet med kommittén var att få ett underlag för att ”välfärden, i form av goda levnadsvillkor och en fungerande service med likvärdig kvalitet, skall säkras i hela landet och därmed fördelas efter behov och inte efter ekonomiska resurser” (SOU 2003:123). Två av de saker som kommittén skulle titta särskilt på var hur kommuner och landsting klarar av sina välfärdsuppdrag och hur väl den rådande kommun- och länsuppdelningen är anpassad till förändrade förutsättningar. Kommittén fick namnet ansvarskommittén och hade två uppgifter. Den första uppgiften var att ”identifiera, belysa och övergripande analysera de samhällsförändringar som inverkar på och skulle kunna föranleda förändringar av strukturen och uppgiftsfördelningen i relationen mellan staten, landstingen och kommunerna” (SOU 2003:123). Genom detta arbete skulle för- och nackdelar med den rådande strukturen och ansvarsfördelningen identifieras.

Den andra uppgiften var att utifrån ovanstående information ”göra en fördjupad analys och bedömning av strukturen och uppgiftsfördelningen och, där det är motiverat, föreslå förändringar” (SOU 2003:123). 2007 presenterade Ansvarskommittén ett förslag på en ny regionindelning där länsstyrelsens arbete renodlas till ren myndighetsutövning och landstingen ersätts med en ny organisationsform kallad regionkommun. Enligt förslaget skulle regionkommunerna ta över landstingens uppgifter och det skulle finnas en tydlig gräns mellan länsstyrelsens och regionkommunens

uppgifter. Genom detta skulle rollerna förtydligas och de olika regionerna skulle få direkt demokratiskt valda ledamöter som representerar regionen i omvärlden. Kommunerna skulle dock finnas kvar och inte underordnas regionkommunerna.

I förslaget sänktes antalet regioner från dagens 21 län till emellan 6 till 9 regioner. Varje region föreslogs bestå av en till två miljoner invånare och innehålla ett regionsjukhus och minst ett universitet. Regionerna skulle anpassas utifrån de förutsedda framtida arbetsmarknadsregionerna och efter vilka områden som medborgare känner tillhörighet till. Södermanlands län var tänkt att ingå i en region med Gotlands, Stockholms, Uppsalas och Västmanlands län för att skapa region Mälardalen. När förslaget presenterades avsågs det av regeringen med motiveringen att regionsbildningar bör komma underifrån snarare än uppifrån.

Efter regeringens avslag sökte sig Södermanland mot Stockholm för en sammanslagning. Både i Södermanland och Stockholm målades en sammanslagning upp som naturligt för båda länen och förslaget hade en bred majoritet i båda landstingen. I Södermanland var det endast Vänsterpartiet som reserverade sig mot förslaget med argumentet att befolkningsunderlaget skulle överstiga gränsen på två miljoner som föreslagits av ansvarskommittén. I Stockholm motsatte sig Moderaterna förslaget medan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet ville skapa en region med fler län än Södermanland. Vänsterpartier i Stockholm ville endast ha en sammanslagning med Södermanland då de ansåg att en större region skulle få för mycket makt gentemot regeringen. Miljöpartiet ville endast innefatta grannkommuner som till exempel Trosa i länet. (AIP 2008.05.06)

Samtalen om att bilda en region bestående av Stockholm och Södermanland pågick fram till mitten av 2011 då Södermanland fick ett definitivt nej av Stockholms landstingspolitiker som ändrat åsikt i frågan. Orsaken verkade vara ett motstånd från kommunerna inom Stockholms län som inte var intresserade av att ändra organisationsform från län och landsting till region

och storkommun och att befolkningsunderlaget i Stockholm redan är över två miljoner. (Sveriges radio 2011.06.26) Efter avslaget från Stockholm så söker Södermanland sig istället till Örebro, Västmanland och Uppsala län i försök att skapa en region vid namn "Svealandsregionen" istället. Detta initiativ skapar mer splittring inom länet än Stockholmsförslaget.

I Eskilstuna var kommunfullmäktige splittrade då oppositionen inte vill bilda region med Örebro, i Nyköping och Oxelösund ville man inte tillhöra en region utan vare sig Stockholm eller Östergötland. Katrineholm och Vingåker ville inte tillhöra en region utan Östergötland och Trosa och Gnesta ville inte tillhöra en region utan Stockholm. (Folket.se 2012.01.14) Denna splittring inom länet är ett uttryck för viljan att tillhöra en stark region men även för rädslan att bli marginaliserade i utkanten av en storregion. Utifrån detta är det naturligt att de olika kommunerna inte vill tillhöra en storregion utan dess "grannlän" men fortfarande välkomnar tanken men en stark storregion.

Trots kommunernas motvilja så väljer Södermanlands landsting att starta diskussioner med övriga landsting om att skapa en Svealandsregion. Trosa kommuns motvilja att tillhöra en region med Svealandslänen utan Stockholms landsting gör att Trosa kommun startar en process för att byta län från Södermanland till Stockholm. Bildandet av en storregion blir inte av då de olika landstingen röstar nej till förslaget under 2012. Anledningen till avslaget är att det inte går att skapa ett grundligt underlag att besluta utifrån på grund av tidsbrist.

Syfte och frågeställning

Frågan om regionsbildningar kan ha en stor påverkan på människors liv. En omvandling av dagens regioner skulle ha en fysisk påverkan till exempel genom att ett samhälle kan hamna under ett nytt landsting och få längre avstånd till olika samhällstjänster. Städer som tidigare varit administrativa centrum för sina regioner riskerar att bli marginaliserade tillsammans med sin omgivning. Detta gör att frågan om regionsbildningar blir viktig för de fysiska och sociala förutsättningarna för hela landet men kanske framförallt för de områden som redan är marginaliserade.

Syftet med denna kandidatsuppsats i ämnet landsbygdsutveckling är att undersöka för- och motargument i debatten kring Trosa kommuns eventuella länsbyte från Södermanland till Stockholm. Genom detta hoppas jag att kunna dra generella slutsatser om vilka argument som används för storstadsregioner kontra landsbygdsregioner.

Det är Trosa kommuns förlopp som jag valt att undersöka i denna rapport då debatten kring ett länsbyte ger möjlighet att undersöka de argument som ger uttryck både för viljan att tillhöra en stark region samt rädslan för att bli marginaliserade i en ny regionsbildning.

Tillvägagångssätt

Jag har studerat debattens utveckling genom att läsa artiklar, insändare och läsarkommentarer i tidningen Södermanlands nyheter. Tidningen är den största lokaltidningen i östra Södermanland och distribuerar cirka 23800 exemplar sex dagar i veckan. Genom materialet så har jag följt hur debatten har utvecklats från början till slut för att identifiera vilka ämnen som varit viktigast för väljarna och vilka ämnen som politikerna trodde skulle locka väljarna. Jag har använt mig av argumentationsanalys för att finna kärnan i de artiklar och insändare som jag läst (Kvale, Brinkmann 2009).

För att finna material att undersöka har jag använt mig av Södermanlands Nyheters hemsidas sökfunktion. Genom att söka efter specifika ord i artiklar och dess rubriker fann jag tillräckligt med material för att kunna få en klar bild över fallet. Till en början använde jag mig av sökord som är direkt kopplade till fallet som t.ex. länsbyte, folkomröstning osv. Efter att ha fått en klar bild av hur situationen utvecklades så använde jag mig av sökord som berörde de olika argumenten som t.ex. landsting, sjukvård, informationskampanj osv. Under den senare fasen använde jag mig även av ett tidspektrum för att sälla bort artiklar som inte hade med det aktuella fallet att göra. Den tid som jag undersökt är från 1:a januari 2012 fram till folkomröstningen den 26:e maj 2013. Materialet har jag försökt att läsa och bearbeta till dess att ämnet blivit mättat. Det innebär att så pass mycket material skall vara läst och bearbetat så att inga nya saker dyker upp och att mönster i materialet skall bli tydliga (Kvale, Brinkmann 2009).

Analytiska perspektiv

För att kunna analysera de olika delar av debatten kring länsbytet så har jag valt att ta avstamp i Habermas teorier kring kommunikation och de olika sfärerna där kommunikation sker. Hans teorier kring de offentliga och representativa sfärerna tydliggör hur kommunikation kan användas som verktyg med olika ändamål beroende på vilken sfär som kommunikationen sker i. Det visar även på hur media gått från att tillhöra den offentliga sfären och att vara ett medium för medborgare att framföra sina åsikter till att tillhöra den representativa sfären med ett tydligt vinstintresse vilket påverkar vad som publiceras. (Habermas, 2003)

Enligt Habermas består den offentliga sfären av den delen av samhället som inte är kopplat till marknaden eller staten. Det är i detta utrymme som den vanlige individen kan diskutera och framföra sina tankar och åsikter. Ett sätt som den offentliga sfären tar sig uttryck i är genom media. Tidiga tidningar uttryckte nyheter, viljor och åsikter till en bredare massa än vad som tidigare varit möjligt. De tillät människor att få del av andras åsikter utan att de deltagit i samtalet som fortlöpt när tankarna presenterades. (ibid)

Det är genom den höjda utbildningsnivån, läskunnigheten och maktskiftet från de feodala jordegendomarna till stadens industrier som den privata sfären kopplas loss från den statliga maktsfären. Maktförskjutningen och den ökade möjligheten att sprida och framföra åsikter gör att grupper som tidigare varit maktens ”resurser” nu även kan utöva makt genom ökad synlighet och möjlighet att organisera sig. Det är genom tidningar och tryckpress som ordet kan få störst spridning och de är från början ett forum för att uttrycka olika åsikter och nyheter. Detta gör att man kan söka i tidningar för att kunna finna de åsikter som uttrycks av den vanliga medborgaren och för att finna den allmänna opinionen. (ibid)

Media är ett verktyg för opinionsbildande och ett uttryck för den allmänna opinionen. Dagens media har inte mycket likheter med de första tidningarna som publicerades. De var ett friare forum för uttryckande av åsikter. Genom

kommersialiseringen av media så har nyheter och media blivit en marknadsvara som kan köpas och säljas. Detta gör att tidningar och annan media måste anpassa sig efter marknaden för att överleva. Denna anpassning innebär att tidningar väljer att trycka de artiklar som de tror kommer intressera störst mängd människor för att kunna säkerställa fortsatt försäljning. Utifrån den tanken ser jag media som ett tillförlitligt verktyg för att kunna fånga upp de argument och åsikter som bedöms som viktiga för majoriteten av den påverkade befolkningen.

I tidningarna så finns insändarna kvar som ett sista andningshål för den vanliga medborgaren att uttrycka sina åsikter. Jag har därför valt att använda mig av insändarna för att kunna fånga upp åsikter som inte har lika stort ekonomiskt värde för tidningarna. Inom denna kategori faller även de kommentatorsfält till artiklar och insändare som finns tillgängliga i nätupplagan av tidningen. I dessa fält återfinns oredigerade tankar och åsikter skrivna av läsare som inte riskerar att uteslutas på grund av lågt nyhetsvärde.

Det medium som jag har jag valt för att fånga upp de olika argumenten är tidningen Södermanlands nyheter. För att studera den offentliga sfären i Trosa kommun under den tidsperioden som debatten kring länsbytet förts har jag studerat tidningens artiklar och insändare. Valet av Södermanlands nyheter baseras på att det är Södermanlands största lokaltidning och att den är uppdelad i kommunspecifika delar. Detta är bra då det förhindrar bortfall som skulle ske i tidningar som täcker större områden och tydligt visar vad som är aktuellt i just Trosa kommun.

Trosa kommun

Trosa kommun bildades 1992 genom att splittras från Nyköpings kommun. Trosa kommun var en självständig kommun innan kommunsammanslagning 1972 då den integrerades i Nyköpings storkommun. Kommunen består av tätorterna Trosa, Vagnhärad och Västerljung och har en befolkningmängd av 11 590 personer (SCB, 2013.05.30). Den är placerad utmed E4an i nordöstra delen av Södermanlands län ca sju mil söder om Stockholm. Huvudorten Trosa ligger vid östersjökusten där Trosaån mynnar ut i Östersjön.

Alliansen har sedan 2006 varit styrande i Trosa kommun medan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Trosa radikalerna är i opposition. Under perioden för debatten om länsbytet så hade även Sverigedemokraterna en plats i kommunfullmäktige.

Kommunens invånare är mycket beroende av pendling för att kunna ta sig till sina arbetsplatser. Av de 11 590 invånarna är det 2 909 som arbetar utanför kommunens gränser vilket nästan är hälften av befolkningen i arbetsför ålder (SCB, 2009). Pendlingstiden med bil från Trosa tätort till södra Stockholm är ungefär 35 minuter och pendlingstiden till Nyköping är i stort sett densamma. Detta innebär att Trosa geografiskt och tidsmässigt ligger mitt i mellan två av de största arbetsmarknaderna för den pendlande delen av den arbetsföra befolkningen i kommunen.

Processöversikt

Bakgrunden till att kommunfullmäktige valde att driva frågan om ett länsbyte verkar bottna i två saker. Det första är ett missnöje med landstingets skötsel av sjukvården i Södermanland. Det andra verkar vara en rädsla för att i framtiden bli intvingade i en regionindelning utan Stockholm. En indelning med t.ex. Södermanland och Östergötland i en region skulle innebära att Trosa kommun skulle hamna i periferin vid en fortsatt centralisering av resurser.

Debatten om länsbytet präglas av två frågor som ligger till grund för många av de argument som används. En är själva sakfrågan, skall Trosa kommun byta region eller stanna i Södermanland. Den andra är handläggningsfrågan, skall det hållas en folkomröstning, hur presenteras alternativen av makthavarna och hur sköts processen. Det som diskuteras kring handläggningsfrågan bottnar i ett missnöje med makthavarna samt misstankar om vilka verkliga anledningar makthavarna kan ha för ett länsbyte.

Frågan om Trosa skall byta län till Stockholm dyker upp i media för första gången under januari 2012. Det är i en liveintervju utförd av Södermanlands nyheter som handlar om regionfrågan. De som intervjuas är kommunalråd Portnoff(M) och oppositionsråd Soleby-Eriksson(S) från Trosa och deras jämlingar i Gnesta. Intervjun baserades på frågor från tittare som skickades in under intervjuens gång.

Under intervjun är den första frågan som besvaras om det kommer hållas någon folkomröstning i Trosa om vilken region kommunen skall tillhöra. Frågan får olika svar från de båda politikerna som har helt skilda åsikter i frågan. Portnoff (M) säger att det inte kommer att vara aktuellt med en folkomröstning utan att det kommer gå direkt genom kommunfullmäktige. Enligt honom är opinionen tydlig med att Trosa vill till Stockholm. Soleby-Eriksson(S) svarar att Socialdemokraterna är splittrade i regionfrågan med 2/3 som vill till Stockholm och 1/3 som inte vill tillhöra en region utan

Östergötland. Hon förespråkar en folkomröstning men anser att den kan hållas först när alla alternativen i regionfrågan är tydliga. Under intervjuens gång så målas Stockholm upp som det självklara alternativet av Portnoff (M) och han säger att alla partierna i kommunen är överens om det utan att ifrågasättas av Soleby-Eriksson (S). (SN, 2012.01.10)

Under 2012 är det väldigt tyst om frågan i media. Bortsett från en insändare från Miljöpartiet och en artikel av Södermanlands nyheters politiska redaktör så skrivs ingenting innan november då kommunfullmäktige tar beslutet att starta processen för ett länsbyte till Stockholm. Det är bara de kommunala politikernas och SNs politiska redaktörs åsikter som syns i media fram till januari 2013 då det börjar dyka upp insändare från vanliga läsare. Denna tystnad i media kan tyda på en svårighet att skapa opinion kring ämnen som inte direkt påverkar den enskilda individen.

”Man ska komma ihåg att det inte finns någon folklig resning bakom kravet att skapa nya regioner. Men chatten visar att många bryr sig när förändringar väl kommer på tal.” (SN 2012.01.11)

Anledningen till att läsare börjar skicka in insändare och engagera sig i frågan skulle kunna vara ett ökat medvetande om frågan skapat av ett informationsblad som skickats ut till kommunens invånare.

Informationsbladet innehåller fakta om vad ett länsbyte till Stockholm skulle innebära men även också en rekommendation från kommunfullmäktige. Det går att läsa ”Det görs för dig som invånare. Vår bedömning är att ett läns- och landstingsbyte till Stockholm är till fördel för såväl den enskilda invånaren som kollektivet” (SN 2013.01.17).

Den ökade medvetenheten som informationsbladet skapar gör att frågan går från att vara inom ramen för den representativa sfären där media bara förmedlar politikernas budskap till den offentliga sfären där medborgarnas åsikter blir likvärdigt hörda. Innan den ökade medvetenheten så är det endast förespråkarna av ett länsbyte som syns och det förs ingen egentlig debatt. Det är endast förespråkarna för ett länsbyte som ohindrat lägger fram

fördelarna med sina förslag utan att behöva bli ifrågasatta. Den enda kampen som förts i frågan är Socialdemokraternas krav på en folkomröstning men ingen har emotsatt sig själva länsbytet. Efter att det börjat skickas in insändare från vanliga läsare så ändrar informationsflödet karaktär. Från att ha varit en opinionsskapande kampanj för ett länsbyte så börjar även kritiska röster att synas i media. Dessa lyfter fram nya frågor som tidigare inte nämnts av förespråkarna för ett länsbyte och kritiserar sättet som kommunen framför fakta kring länsbytet på.

”Vad jag förstår så vill ALLA partier till Stockholm. Närmare Stureplan, regeringen och karriären.” (SN läsarkommentar 2013.03.11)

De argument som varit de vanligaste förekommande har handlat om vården och att det är naturligare för kommunens befolkning att tillhöra Stockholm istället för Södermanland på grund av kommunens geografiska läge och den stora arbetspendlingen som finns från Trosa till Stockholm. Argumenten kring vården kommer från Miljöpartiet och handlar om avstånden till de olika vårdinrättningarna som Trosa kommuns invånare skulle ha tillgång till vid en eventuell sammanslagning med Örebro och Västmanlands län kontra avstånden vid ett byte till Stockholms län. Miljöpartiets insändare spelar på rädslan vid sjukdom och olyckor. Stockholm framställs som det säkra alternativet medan det är farligt att stanna kvar i Södermanland. I en insändare skriven av två kommunalpolitiker från miljöpartiet under tiden som sammanslagning mellan Södermanlands län och andra län utan Stockholm fortfarande är en möjlighet går det att läsa ”Det är naturligtvis oacceptabelt för människor som är sjuka att resa många mil extra åt fel håll för att få vård på ett sjukhus som man knappt kan hitta till. Samtidigt som sjukvård finns naturligt på nära avstånd.” (SN 2012.08.02). I detta stycket går det tydligt att utläsa hur de två olika alternativen framställs gentemot varandra med Stockholm som det säkra och naturliga alternativet medan en sammanslagning mellan Södermanland och andra län framställs som en fara för invånarnas hälsa. Då saker som kvaliteten på vården och värdköer inte nämns i insändaren utan att fokus är på avstånden till de olika

vårdinrättningarna, så blir det tydligt att framställandet av Stockholm som det naturliga valet är det budskap som främst skall förmedlas av insändaren.

Argumenten om att Stockholm är det naturliga valet för Trosa framförs även av Allianspartierna. Istället för att göra som miljöpartiet och fokusera på avstånden till olika vårdinrättningar så lockar man med Stockholm med allt det innebär med arbetsmöjligheter, bostäder och en förenkling av vardagslivet för de som pendlar. De betonar att Trosa redan är en del av Storstockholm trots länsgränsen vilket gör att ett byte är helt naturligt. De skriver till exempel ”Det är tydligt att vi redan i dag är integrerade i Storstockholm. När det till exempel handlar om bostadsmarknaden...” (SN 2013.02.01) vilket tydligt visar att de lägger sitt fokus på marknadsrelaterade frågor och den redan pågående integrationen med Stockholm. De som argumenterar för ett länsbyte håller sig nästan enbart till själva sakfrågan om själva länsbytet genom hela debatten och baserar sina argument kring varför ett länsbyte skulle gynna invånarna.

De kritiska insändarna tar sina argument både från sakfrågan och handläggningsfrågan. De farhågor som tas upp gällande handläggningsfrågan kan delas upp i tre kategorier. Den första kategorin gäller möjligheten till politiskt inflytande i ett större län som Stockholms i jämförelse med Södermanlands län. Den andra kategorin omfattar kritik mot hanteringen kring beslutsfattandet och informationsspridningen angående frågan om länsbyte och den tredje kategorin gäller ifrågasättande av vilka de verkliga motiven för länsbytet är. En insändare frågar sig hur det politiska inflytandet som kommunen har kommer förändras vid ett eventuellt länsbyte. Författaren oroar sig för det ökade politiska avståndet till landstingspolitikerna och över vilket inflytande en liten kommun som Trosa kommer kunna ha i en sådan stor region som Stockholm. I en insändare går det att utläsa en viss rädsla för att Trosa kommun ska bli marginaliserade i ett stort län som Stockholms ”Nu ska Trosa bli en pytteliten del av Stockholms län och kolossen Stockholms läns landsting. Det innebär maximalt avstånd till politiken och minimalt inflytande från Trosa. En betydande nackdel vill jag påstå.” (SN 2013.01.17). Rädslan verkar mest

utgå från storleksskillnaden som finns mellan Stockholms län och Södermanlands län och insändarens författare kopplar möjligheten till inflytande utifrån Trosa kommuns storlek gentemot de övre beslutsfattande organen. I dennes ögon har Trosa kommun större möjlighet till inflytande i ett litet län som Södermanland än i Stockholms där de riskeras att glömmas bort i mängden.

Samma insändare tar även upp hur informationsförmedlingen gått till från kommunfullmäktige till invånarna. Detta ämne dyker upp i fler insändare och kritiken är främst riktad mot upplägget och innehållet på informationsbladet som skickades ut till invånarna. Insändarna påstår att materialet var riktat och att viktiga informationsdelar saknades. De riktar in sig på att nackdelarna, till exempel en skattehöjning, saknas i materialet och menar att målet med informationsbladet är att få kommuninvånarna att svara ja till ett länsbyte. Den formulering i informationsbladet som de flesta verkar störa sig på är "Det görs för dig som invånare. Vår bedömning är att ett läns- och landstingsbyte till Stockholm är till fördel för såväl den enskilda invånaren som kollektivet." (SN 2013.01.17). Insändaren menar att denna formulering är den tydligaste indikationen på att informationsbladet har en uttänkt agenda och därmed förlorar sin position som neutral informationsförmedling till befolkningen. Den skepsis som informationsbladet skapar mot länsbytet öppnar upp en ny dimension inom debatten och kritiska röster börjar höras gentemot de endast positiva röster som hörts tidigare.

Under februari 2013 så genomförde Statistiska centralbyrån en opinionsundersökning i Trosa på beställning av kommunfullmäktige. Frågan som gavs var "Vill du att Trosa kommun skall ansöka om att övergå till Stockholms län och landsting eller vara kvar i Södermanlands län och landsting eller den region som Södermanlands län och landsting kan komma att ingå i?"(SCB 2013.02.14). Frågeformuläret skickades ut till 1000 individer och hade en svarsfrekvens på 65,6% Av dessa svarade 63% ja till ett länsbyte och 37% svarade nej till ett länsbyte. Efter att opinionsundersökningen genomförts så beslutar kommunfullmäktige att en

folkomröstning skall hållas i maj för att slutgiltigt bestämma om kommunen skall försöka sig på ett länsbyte.

Frågeställningen som användes i opinionsundersökningen genererar i insändare och kommentarer som ifrågasätter hur politikerna hanterar informationsflödet och opinionsbildningen än en gång. Även oppositionsrådet Soleby-Eriksson(S) uttalar sig i en artikel kring frågeformuleringen. Politikerna anklagas att försöka skrämman invånarna att rösta ja genom att ”hota” med en eventuell tillhörighet i en storregion utan Stockholm. I en artikel som citerar henne står det ”Det blir förvirrande när man lägger till att Sörmland kan tänkas ingå i någon annan region, för det är ju likadant med Stockholm egentligen” (SN 2013.03.11). Även om just detta uttalandet inte direkt nämner hotet om regionsammanslagning, som det uppfattats av många, så visar det att även politiker som är för ett länsbyte är kritiska till frågeformuleringen.

Kritiken mot frågeformuleringen grundar sig i att frågan om nya regionsbildningar inte längre är en aktuell fråga då regeringen beslutat att lägga ner frågan om regionsbildningar. Detta faktum gör det tydligt för vissa av författarna till olika insändare att opinionsundersökningen bara är ännu ett försök av kommunalpolitikerna att skrämman befolkningen till att rösta för ett länsbyte till Stockholm. Det faktum att även Socialdemokraternas ledare uttalar sig kritiskt mot frågeformuleringen visar att konsensusen bland kommunalpolitikerna för ett länsbyte inte är lika cementerat som tidigare visats upp.

Under april månad sker en sista förändring i debatten. Efter opinionsundersökning så har många kommentarer på insändare och artiklar nämnt vikten av att tillhöra Södermanland och förbli sörmlänning. Detta skifte märks inte i insändarna och artiklar förrän i april då frågan om identitet och tillhörighet fogas in bland de övriga argumenten. De som talar emot ett länsbyte lutar sig mot en historisk anknytning och traditionen av att tillhöra Södermanlands län. Detta kan tydligt ses i en insändare författade av en socialdemokratisk kommunalpolitiker ”En utgångspunkt borde ju vara att

vi som bor här redan vet hur ett av alternativen fungerar, eftersom vi idag har en 400-årig erfarenhet av att vara medborgare i Södermanlands län” (SN 2013.04.03). Han ifrågasätter i sin insändare varför ett länsbyte skulle vara nödvändigt när den nuvarande indelningen fungerat i en lång tid tillbaka och därför är det onödigt att riskera ett fungerade system med ett okänt. Kärnan i argumentet blir, varför laga något som inte är trasigt. Genom att ta upp en tidsperiod som inte har med de frågor som länsbytet skall hantera sätts fokus till identiteten som sörmlänning snarare än till de tidigare faktiska frågorna som länsbytet avsågs att hantera.

I och med att frågan om identitet gör intåg som argument i debatten så anpassar de som är för ett länsbyte sina argument för att kunna tackla de nya argumenten som tillkommit. Detta skifte kan främst synas bland alliansens kommunalpolitiker som försöker betona att ett länsbyte inte kommer förändra varken identiteten eller Trosa kommuns plats i världen. I en insändare insända gemensamt från alliansens representanter går argumenten ”Trosa kommun är och förblir en självständig och välfungerande kommun med sin egen och unika prägel även i samarbete med Stockholm” (SN 2013.04.15) att läsa. I dessa insändare kan man tydligt se att frågan om identitet blivit ett argument som båda sidorna i debatten behöver förhålla sig till. Det går även se en tydlig skillnad där för sidan kopplar identiteten till landskapsgränsen medan mot sidan kopplar identiteten till länsgränsen.

Folkomröstningen skedde den 26/5 2013 och 63 procent av de röstberättigade Trosaborna röstade varav 58,6 procent var emot länsbyte och 41,2 procent var för ett länsbyte. Resultatet medförde att Trosa kommun drog tillbaka sin förfrågan om att byta länstillhörighet. (Sveriges radio 2013.05.27)

Debatten kring frågan har två skilda delar. Till en början är den begränsad till de som är naturligt insatta så som kommunens politiker, de som har ett arbete kopplat till politiken och de som är genuint intresserade av frågan. Detta medför att frågan har en låg synlighet och är ”gömd” från den större

delen av kommunens befolkning. I detta stadiet kan frågan sägas tillhöra den representativa sfären där inga offentliga diskussioner genomförs utan det är endast en förmedling av planer och ståndpunkter. I det här skedet finns det inget utrymme för motsatta åsikter då det inte finns någon stor medvetenhet eller intresse kring frågan bland kommunens befolkning.

Om informationsbladet var menat att föra opinionen i riktning för ett länsbyte är oklart men det är den händelsen och tankegången som för in frågan på riktigt i den offentliga sfären och insändare emot ett länsbyte börjar synas och påverka debatten. Det är informationsbladet som höjer medvetenheten kring frågan och skapar en plattform kring vilket diskussioner kan föras. Det är efter detta som frågan börjar belysas från flera håll och den vanliga medborgaren börjar synas i debatten. Även opinionsundersökningen gör frågan mer synlig bland kommunens invånare och ifrågasätts kraftigt av både invånare och politiker på både för och mot sidan. Frågans inträde i den offentliga sfären för fram nya ståndpunkter och viktiga frågor som den tidigare obestridda sidan som var för ett länsbyte måste anpassa sig till för att försöka fortsätta styra opinionen.

Argument för Stockholm

Miljöpartiet

Under den första fasen när frågan fortfarande tillhör den representativa sfären så är det Miljöpartiet och Moderaterna som syns mest. Under 2012 är diskussionen om en storregion tillsammans med Örebro och Västmanland fortfarande levande och det är bara Miljöpartiet som agerar som någon sorts opinionsbildare i frågan om länsbyte till Stockholm. Det är överlag tyst om frågan men i en insändare från Miljöpartiet vädrar de att kommunfullmäktige bör skynda på processen för att få till ett länsbyte så fort som möjligt. Bakgrunden till kraven att skynda på processen kan vara en rädsla för att regionindelningen bestäms över kommunens huvud och att de därför vill förekomma den eventuella förändringen då det redan är klart att Stockholm inte kommer ingå i en eventuell storregion som

länsstyrelserna jobbar för. För att styrka sina krav på länsbyte så jämför de avstånden till de olika vårdinrättningar som kommunens invånare får tillgång till beroende på de olika alternativen. Genom att jämföra avstånden mellan Trosa och sjukhusen som skulle bli tillgängliga så målas ett länsbyte till Stockholm upp som det naturliga alternativet.

De målar även upp tillhörighet till en storregion tillsammans med Örebro och Västmanland som direkt farligt för kommunens invånare genom att anspela på riskerna vid sjukdom och människors osäkerhet kring nya platser. Fokus ligger på den individuella människans hälsa och är inriktad på nutiden och den nära framtiden. Det sker även ett distanstagande mot till exempel Eskilstuna som bör vara det sjukhus invånarna idag är anvisade till efter Nyköpings lasarett då Eskilstuna ingår i Södermanlands landsting precis som Trosa. I en tidigare nämnd insändare går det även läsa ”Människor jag talar med är oroliga för konsekvenserna vid en eventuell sjukdom i familjen. Ska man bli tvungen att åka dagligen till Eskilstuna för cancervård? Eller till Örebro för specialistvård?” (SN 2012.07.19). Här går det tydligt utläsa ett ställningstagande både mot den föreslagna regionsammanslagningen och mot Södermanlands landsting i och med distanserandet till Eskilstuna. Rädslan som utmålas riktas inte bara mot en regionsammanslagning utan Stockholm utan även mot den nuvarande regionindelningen. Att tillhöra Stockholm framställs därigenom som det enda säkra och ansvarfulla alternativet.

Miljöpartiets nästa insändare kan läsas under januari 2013 efter att kommunfullmäktige bestämt att inleda en process för ett länsbyte. Vi denna tidpunkt har diskussionerna kring att skapa storregioner ebbat ut och lagts ner och det är klart att Södermanland blir kvar som ett eget landsting. Insändaren har ett annat upplägg än den tidigare och räknar upp fördelar mot nackdelar vid ett länsbyte. Även om de tidigare argumenten har tonats ner och blandats ut bland andra så finns det kvar. Faran med att ingå i en storregion finns kvar trots att frågan om storregioner har lagts ner och helt avskrivits. Argumenten som används är fortfarande till största del kopplat till sjukvården men tonen kring hur det diskuteras har förändrats. Det är inte

argumenten i sig som förändrats utan snarare den uppbyggande texten kring argumenten som förändrats. Istället för att argumenten används för att betona faran med att inte tillhöra Stockholms län så har tonen blivit mer lockande. Denna förändring kan bland annat ses i följande ”Hälso- och sjukvården kommer närmare geografiskt” (SN 2013.01.17). Detta skulle kunna vara en anpassning utifrån att allianspartierna har börjat synas i debatten och framhållit fördelarna med ett länsbyte snarare än nackdelarna med att stanna kvar i Södermanland. Om detta är en medveten förändring för att uppvisa ja sidan som mer enad eller någon annan sorts utveckling är svårt att sja om.

I en sista insändare innan folkomröstningen har Miljöpartiet helt frångått att använda faran med storregioner som argument. Nu ligger fokus helt på att argumentera för hur naturligt det vore för Trosa kommun att tillhöra Stockholms län istället för Södermanlands län. Ordet naturligt används ett flertal gånger i insändaren för att förstärka olika ståndpunkter och åsikter. Överanvändandet av ordet kan vara ett försök att vinna lite mark i frågan om identitet och andra känslomässiga värden som tagit allt större plats under den senare delen av debatten.

Miljöpartiet är en av de första deltagarna i debatten om länsbytet. De är aktiva under tiden som en regionsammanslagning utan Stockholm kan bli en verklighet vilket återspeglas i de argument som de använder under debattens inledningsfas. Deras fokus ligger på att avskräcka väljarna från att låta länsolitikerna bestämma vilken region Trosa kommun skall tillhöra och att framställa Stockholm som räddningen från den eventuella regionsammanslagningen. Argumenten fokuserar främst på avstånden till vårdinrättningarna som invånarna kan bruka beroende på vilken regionstillhörighet som Trosa kommun får. Rädslan för att få långa avstånd till de olika vårdinrättningarna skall få invånarna att välja Stockholms län framför en regionsammalagning med andra län och påpekar även att kommunstyrelsen bör skynda på processen för ett länsbyte för att inte bli förekomma vid en regionsammanslagning.

Under den senare delen av debatten flyttar de fokus från faran med en regionssammanslagning till att locka med Stockholm som ett alternativ till Södermanland. Snarare än att framställa hotfulla situationer så blir argumentationen mer lockande och det är fördelarna med Stockholm som lyfts fram istället för nackdelarna med att stanna kvar i Södermanland. Det sista steget som de tar i sin utveckling under debatten är att framställa en tillhörighet till Stockholm som det naturliga och inte tillhörigheten till Södermanland. Byggstenar till detta argument består av saker som arbetspendling och avstånd till olika platser. Med hjälp av dessa betonar Miljöpartiet att Trosa kommun riktiga plats är i Stockholms län och inte i Södermanlands län.

Alliansen

Den första gången som en representant från Alliansen syns är i en videochat i SN i början av 2012. Videochatten är en intervju om regionfrågan i sin helhet där Portnoff(M) och Soleby-Eriksson(S) får svara på frågor som skickas in av läsarna. En av frågorna handlar det kommer att hållas någon folkomröstning angående vilken region Trosa kommun skall tillhöra. På detta svarar Portnoff att en folkomröstning inte är aktuell utan att opinionen tydligt talar för att Trosa vill tillhöra Stockholm. Under intervjun argumenterar han flera gånger för att Trosa kommun bör tillhöra Stockholm län. Han målar upp Stockholm som det naturliga valet för Trosaborna och säger att Stockholm redan är en viktig del av kommunens invånares vardag och deras levnadssätt.

Han menar även att Trosa redan är en integrerad del av Stockholm och att en flytt över länsgränsen inte skulle påverka invånarnas vardagsliv nämnvärt. Under chatten säger han två saker ”...då är kopplingen till Stockholm solkar(...)Trosa och Gnesta är kommuner som man nämnt som redan integrerade med Stockholm.” (SN 2012.01.10) och ”För mig är inte regionfrågan sjukhus. För mig är regionfrågan hur människor lever och hur näringslivet ser ut.” (ibid) som sammanfattar Alliansens ståndpunkt och argument under debatten ganska väl. Istället för att argumentera kring

sjukvården, som är en av de huvudsakliga anledningarna till processen, fokuserar han istället på näringslivet och de möjligheter som Stockholm kan erbjuda kontra Södermanland. Ett stort fokus ligger även på att Trosa redan är en integrerad del av Storstockholm och att det därmed enbart skulle innebära förenklingar för kommunens invånare.

Den första insändaren från Alliansen dyker upp ungefär samtidigt som Miljöpartiets andra insändare i januari 2013. Insändaren från Alliansen tar upp de argument som Portnoff nämner i intervjun under 2012 men insändaren riktar in sig på framtiden snarare än nutiden vilket var fallet under intervjun. Det tydliggörs redan i insändarens första mening ”...långsiktigt tar tillvara på vår kommuns fantastiska förutsättningar” (SN 2013.01.12) att beslutet kring ett länsbyte bör avgöras av vilket alternativ som är bäst för framtiden. Länsbytet är att ansvar för framtiden och en möjlighet att få avgöra sin egen framtid utan inblandning utifrån ”Det handlar alltså långsiktigt inte om att välja mellan Sörmlands län och Stockholms län utan mellan Stockholms län och någon annan region, i nuläget oklart vilken” (ibid). Utöver ansvars och framtidsargumenten så återkommer argumenten kring att kommunen redan är integrerad i Stockholm vilket enligt honom gör valet självklart. Även hotet om en framtida storregion tas upp vilket kan anses lite märkligt då regeringen helt lagt ner den frågan vid detta tillfälle. Dock passar det in i hur alternativen i opinionsundersökningen och folkomröstningen ser ut i vilka det inte finns ett alternativ för att bara stanna i Södermanland.

I en insändare som publiceras från Alliansen under sluttampen av debatten så har de anpassat sig det nya ämnet, identitet, som dykt upp i debatten. I insändaren betonar de att inget kommer förändras vid ett byte till Stockholms län utan att identiteten och kommunens prägning kommer kvarstå. Ett citat lyder ”Trosa kommun förblir vid ett länsbyte Trosa kommun. Vi blir en pärla i Stockholms län i landskapet Södermanland...” (SN 2013.05.18). I citat kan man se hur allianspolitikerna vill betona att varken bilden av eller roll i omvärlden kommer förändras vid ett länsbyte.

I en sista insändare innan folkomröstningen så trycker alliansen än hårdare på att kommunens invånare bör gå att rösta ja till ett länsbyte då det är det mest ansvarfulla att göra. I det första stycket står det än en gång ”...långsiktigt tar tillvara på vår kommuns fantastiska förutsättningar.” Detta följs senare upp med meningar som ”Det handlar om att ge våra barn ännu bättre framtidsutsikter och Det handlar om din och din familjs framtid(...) Det handlar helt enkelt om att ge våra barn ännu bättre framtidsutsikter”. Genom att gå ner på en individnivå och säga åt dem att ta ansvar för sin egen familjs framtid så försöker de både mobilisera väljarna och övertyga fler att Stockholm är det mest logiska och ansvarfulla alternativet. Detta blir ännu tydligare i en insändare från en moderatpolitiker som lägger full fokus på att det är solidariskt mot efterkommenade generationer och osolidariskt att rösta nej. ”Att inte ta tillvara denna enda chans att få ingå i Stockholms län vore ett svek mot våra efterkommande”. (SN 2013.05.21)

Argument mot Stockholm

De huvudsakliga argumenten mot ett länsbyte är kopplade till Trosabornas syn på sig själva som landsbygdsbor och rädslan för att bli storstadsbor genom länsbytet till ett storstadslän. Identiteten kopplas inte särskilt ofta till själva Trosa utan det kopplas till landsbygds-människa kontra storstadsmänniska och Södermanland kontra Stockholm. Det framkommer främst genom läsa-res kommentar, med tyngdpunkt på identitet och tillhörighet, på olika artiklar och insändare. De artiklar och insändare som berör identitetsfrågan är skrivna av politiker i kommunen varav de flesta är för ett länsbyte medan de flesta kommentarer från läsarna är mot ett länsbyte. Det är fler kommentarer som handlar om den synen man har på stockholmare än som har fokus på den egna identiteten. Man framställer stockholmare som konstgjorda och artificiella med värderingar som går stick i stäv med värderingarna på landsbygden. Bilden som målas upp om Stockholmare följer den typiska nids-bilden som finns om storstadsmänniskor som historielösa, giriga, ansvarslösa, dekadenta och

bossiga. Landsbygdsborna framställs som storstadsmänniskans direkta motpol med fokus på historia, tradition och sunda moraliska värderingar. En kommentar till en av de tidigare artiklarna lyder ”Eller se Trosa som en lantlig idyll, förankrad i verklighetens, livets egna värderingar, dit jag drar mig tillbaks från storstadens artificiella och flummiga värderingar” (SN 2012.11.21). I den kommentaren ser man tydligt vilken skillnad vissa av läsarna gör på storstadsmänniskornas ”artificiella” världsbild och landsbygdsbornas förankring i ”verkligheten”.

I flertalet av kommentarerna som berör identitetsfrågan delas befolkningen upp i två delar. Riktiga Trosabor som är landsbygdsborna och inflyttade Stockholmare som är storstadsmänniskor. De som uttrycker att det finns två skilda identiteter påstår även att det endast är de inflyttade stockholmare som vill ha ett länsbyte och det ifrågasätts varför de ens bor i kommunen om de så gärna vill bo i Stockholm. Det uttrycks även att de som vill tillhöra Stockholms län bör flytta dit istället för att försöka tvinga in landsbygdsborna i en oönskad storstadsregion. I en läsarkommentar kan man läsa ”Bättre att vara en respekterad bonde bland andra bönder, än att vara en udda bonde bland stadsbor med kottlettfrisyrer” (SN 2012.11.19). Denna kommentar är ett svar på en tidigare kommentar som beskriver Södermanlands län som ett icke homogent landskap och påpekar att Trosas invånare redan är starkt kopplade till Stockholms län. Ur svarscommentaren kan det uttydas att läsaren ser ett länsbyte som ett hot mot den nuvarande gemenskapen som råder i den nuvarande identiteten som han placerar Trosa i. Det uttrycks även rädsla för att bli sedd som någon annorlunda om denne skulle bli intvingad i ett nytt sammanhang jämfört med den position som tilldelats i det nuvarande sammanhanget.

Det framkommer även en viss misstro mot de lokala politikerna. Vissa av läsarna verkar anse att länsbytet endast är en ursäkt för Trosas lokalpolitiker i deras strävan att nå maktens korridorer i Stockholm. Det talas om att politikerna inte tänker på invånarnas väl utan enbart på deras egna karriärer. I läsarkommentaren ”Jag upplever som Trosamedborgare hur ansvariga politiker spelar ett spel där vi låter oss annekteras av Stockholm.” (SN

2013.01.17) uttrycks ett starkt missnöje med ett länsbyte men även kritik mot de bakomliggande tankarna med det.

Slutdiskussion

I min analys så har jag identifierat tydliga skiljelinjer mellan Ja- och Nej-sidorna. Den enda egentliga enligheten som finns gäller att landstinget som organisationsform inte fungerar ordentligt men de olika sidorna använder Södermanlands kontra Stockholms landsting som exempel i sin argumentation.

Det går att se en tydlig förändring i argumentationen från Ja-sidan efter att Nej-sidan blandar sig i debatten. Tidigare har Ja-sidan representerats av de kommunala politikerna som använt sig av logiska argument och mer informerat medborgarna om vad som sker i processen. Det är en tydlig form av representativ offentlighet där kommunikationen är enkelriktad och inte anpassad utifrån medborgarnas farhågor och kan knappt anses vara del av debatten då bara en sida representeras. När Nej-sidan ger sig in i debatten så blir argumenten mer känslostyrda och fokus flyttar mot från hårda till mjuka värden. Detta kan tydligt urskiljas i Ja-sidans argument som anpassas utifrån de farhågor som presenteras av medborgare i insändare och i kommentatorsfält till övriga insändare. Debatten tar då steg mot den borgerliga offentligheten men då median själva bestäms vad som publiceras så kan den inte nå hela vägen.

De argument som används av Ja-sidan är i huvudsak olika hårda värden såsom sjukvård, infrastruktur och ekonomi. Detta är en skarp kontrast till Nej-sidan som i huvudsak fokuserar på mjuka värden som tradition, identitet och hur de betraktas av utomstående. Även om båda sidorna ger gensvar på den andres huvudargument så är de klart skilda åt när de värderar vad som bör prioriteras. Då Ja-sidan i huvudsak representeras av lokala politiker och Nej-sidan representeras av medborgarna i kommunen så kan eventuellt denna tydliga skillnad förklaras med att de agerar i olika livsvärldar. Medan politikerna agerar i en livsvärld högre upp i systemet med ansvarsområden

som påverkar hela kommunens befolkning så behöver medborgarna oftast bara se till sig själv och sina närmaste vilket innebär att prioriteringarna kan skilja sig väldigt åt.

De argument som används av de som är för ett länsbyte bygger på det som Habermas kallar för instrumentellt förnuft. De talar om saker som avstånd till sjukhus, arbetsmarknader och kollektivtrafik. Argumenten är rationella och bygger på tanken om praktiska och ekonomiska vinningar vid ett länsbyte. De argument som används av de som är emot ett länsbyte är istället kopplat till det kommunikativa förnuftet. De fokuserar på hur ett länsbyte kan förändra invånarnas roll som landsbygdsmedborgare till storstadsmedborgare och placerar sina egna värderingar mot de värderingar som Stockholms invånare upplevs ha. De vädrar även en misstro mot de politiker som arbetar för ett länsbyte och ifrågasätter deras bakomliggande skäl till ett länsbyte. Argumenten bygger på en föreställning om identitet, människors roll i omvärlden och interaktionen mellan olika individer. Det faktum att de båda sidorna argumenterar utifrån olika håll gör att det sällan dyker upp direkta motargument. Debatten består mestadels utav förespråkare som fortsätter bygga på sina egna argument utan att försöka slå hål på motståndarnas argument.

Då Ja-sidan var väldigt överrepresenterad i media så tycker jag att det är förvånande att folkomröstningen slutade med en seger för Nej-sidan. Det får mig också att tro att Nej-sidan använt sig av andra medium som jag inte haft tillgång till i denna undersökning vilket kan innebära att andra argument har funnits som jag inte haft tillgång till. Eller så kan det helt enkelt vara så att Trosas befolkning inte kan känna igen att det skulle finnas ett behov av förändring och röstat nej på grund av osäkerheten för vad ett länsbyte skulle kunna innebära.

Invånarna i Trosa verkar koppla sin identitet som landsbygdsmedborgare till sin nuvarande länstillhörighet i Södermanlands län. De verkar se det som att ett byte till Stockholms län kommer att skifta deras identitet från landsbygdsbo till storstadsbo. Detta känns ganska ologiskt då storstaden inte på något magiskt sätt kommer att breda ut sig till Trosa för att kommunen

byter länstillhörighet. Det väcker tanken att det viktigaste kanske inte är hur Trosaborna ser på sig själva utan hur andra ser på Trosaborna. Vid ett länsbyte så kommer Trosa riskera att förknippas närmare med Stockholm vilket eventuellt skulle kunna rubba bilden av en lantlig idyll avskärmad från storstaden. Denna yttre påverkan skulle med tiden eventuellt kunna rubba invånarnas självbild från landsbygdsbor till storstadsbor och det kan vara en rädsla i sig.

Referenser

Tidningsartiklar:

Andersson, H. (2011). Stockholmsnej tvingar fram andra lösningar. *P4 Sörmland*, 26 juni

Arman, M & Kjellström, B. (2012). Trosa kommun bör tillhöra Stockholms län och landsting. *Södermanlands nyheter*, 17 januari

Arman, M. (2013). Grönt ljus för Stockholm. *Södermanlands nyheter*, 15 april

Hangren, E. (2013). Kejsaren är naken i Trosa. *Södermanlands nyheter*, 30 januari

Insulander, P. (2013). Ett försök att vilseleda väljarna inför folkomröstningen. *Södermanlands nyheter*, 3 april

Johansson, M, Karlsson, A, Portnoff & D, Sandström, B. (2013). Vart är vi på väg – det avgör invånarna i Trosa kommun. *Södermanlands nyheter*, 12 januari

Johansson, M, Karlsson, A, Portnoff & D, Sandström, B. (2013). Vi säger ett tydligt ja till ännu bättre framtidsutsikter. *Södermanlands nyheter*, 18 maj

Jonmyren, O. (2012). Hej region-matematik!. *Södermanlands nyheter*, 11 januari

Karppinen, P. (2008). Stockholm säger ja till Sörmland. *Aktuellt i politiken*, 26 maj

Lager, I. (2013). Information blandas med propaganda. *Södermanlands nyheter*, 17 januari

Lager, I. (2013). Grundfel i enkäten om Trosas framtid. *Södermanlands nyheter*, 1 februari

Skoog, A. (2012). Stor oenighet i Sörmland kring regionbildningen. *Folket*, 14 januari

Treijls, L. (2013). Frågeformulering orsakar debatt. *Södermanlands nyheter*, 11 april

Wahlström, K. (2013). Trosa tar tillbaka ansökan om länsbyte – påverkar inte Gnesta. *P4 Sörmland*, 27 maj

Rapporter

Landahl, J, Pernebring, M, Bergendahl, I. (2003). *Utvecklingskraft för en hållbar välfärd*. Stockholm: Finansdepartementet (SOU 2003:123)
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2003/12/sou-2003123/>

Strömberg, K. (2013) *Opinionsundersökning Trosa kommun*. Örebro: SCB.
<https://www.yumpu.com/sv/document/view/20040778/slutgiltig-rapport-fran-scb-gallande-trosa-kommun>

Internetsidor

Regionchatt Trosa/Gnesta (2012) <http://www.sn.se/nyheter/1.1307463>
[2014-05-05]

Södermanlands nyheter (2012-11-19) *Trosa närmar sig Stockholm*
<http://www.sn.se/nyheter/trosa/1.1613055> [2014-04-20]

Södermanlands nyheter (2012-11-21) *N-TV Beslut kan leda till länsbyte för Trosa* <http://www.sn.se/nyheter/trosa/1.1615631> [2014-04-23]

Södermanlands nyheter (2013-01-17) *Information blandas med propaganda*
<http://www.sn.se/asikter/insandare/1.1664893>. [2014-04-29]

SCB (2013-01-31) *Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2013 och befolkningsförändringar 2013*. <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Helarsstatistik---Kommun-lan-och-riket/370301/> [2014-04-27]

Södermanlands nyheter (2013-02-13) *Folkomröstning ska avgöra länsbyte för Trosa*. <http://www.sn.se/nyheter/trosa/1.1692142> [2014-05-03]

Södermanlands nyheter (2013-03-11) *Frågeformulering orsakar debatt*.
<http://www.sn.se/nyheter/trosa/1.1692142> [2014-05-07]

Böcker

Brinkmann, S., Kvale, S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Habermas, J. (2003) *Borgerlig offentlighet*. Lund: Arkiv förlag